

LUKU 5: OPETUKSEN JÄRJESTÄMISTAPOJA

Muutokset punaisella ja poistetut ylivaiheilla

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavan perusopetuksen toimintaa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan
- miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan
- miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.

Perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisesta määrätään luvussa Oppimisen ja koulunkäynnin tuki. Oppilaan oppimissuunnitelman tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laatintaa koskevat määräykset sisältyvät kohtaan Oppimisen ja koulunkäynnin tuki.

~~Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu~~ **Opiskelu tavoitekokonaisuuksittain**

Koko koulun tai yksittäisen oppilasryhmän opiskellessa vuosiluokkiin sitomattomasti, tavoitekokonaisuuksittain opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa paikallisessa opetussuunnitelmassa opetuksen tavoitteet ja sisällöt opintotavoitekokonaisuuksittain sekä vuosiluokkiin sitomatonta opetusta koskevan päätöksenteon periaatteet yksittäisen oppilaan kohdalla sekä oppilaalle laadittavan opinto-ohjelman suunnitelman rakenteen ja sen laatimisen periaatteet.

Yksittäisen oppilaan opiskellessa vuosiluokkiin sitomattomasti oman opinto-ohjelmansa mukaan **tavoitekokonaisuuksittain** opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa vuosiluokkiin sitomatonta opetusta koskevan päätöksenteon periaatteet yksittäisen oppilaan kohdalla sekä oppilaalle laadittavan opinto-ohjelman **suunnitelman** rakenteen ja sen laatimisen periaatteet.

Yhdysluokkaopetus

Opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, tulee opetuksen järjestäjän päättää ja kuvata opetussuunnitelmassa

- miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat

- miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti tai miten oppimäärä jaetaan opintokokonaisuuksiin, jos käytetään vuosiluokkiin sitomatonta tavoitekokonaisuuksittain opiskelua.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

- osasto- ja avohoidossa olevien oppilaiden opetuksen toteuttaminen
- paikallinen monialainen yhteistyö, yhteistyötahot ja yhteistyön käytänteet
- käytänteet, yhteistyö ja oppilaan tukeminen oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa omaan kouluun
- konsultaation käytänteet ja yhteistyö

Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

- perusteet aikaisemman osaamisen osoittamisesta esim. erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän päättämällä muulla tavalla
- päätöksen valmistelu, vastuut ja kuuleminen

Opetus erityisissä tilanteissa

~~Erityisissä tilanteissa annettavan opetuksen mahdollisuus on syytä kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan. Erityisesti sairaalassa annettavan opetuksen osalta Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan oppilaan siirtyessä omasta koulustaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun tai valtion oppilaitokseen. sairaalaopetukseen ja~~ Lisäksi kuvataan yhteistyön ja tuen järjestäminen oppilaan siirtyessä koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa järjestettävään perusopetukseen sekä oppilaan palatessa takaisin jälleen omaan kouluunsa. Yhteistyön ja tuen kysymykset ovat tärkeitä myös muissa tilanteissa.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Lieksa

Paikallisesti päätettävät asiat: Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet ja yhteistyö kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa, ja niitä tarkennetaan koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi paikallisessa suunnitelmassa kuvataan toimenpiteet oppilaiden kouluyhteisöön liittymisen ja osallisuuden turvaamisen osalta. Oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen periaatteet kuvataan ohjaussuunnitelmassa.

Lieksan kaupungin perusopetuksessa korostetaan toiminnallisuutta ja onnistumisen elämyksiä. Myönteisen minäkuvan ja vahvan itsetunnon rakentaminen sekä jokapäiväisessä elämässä tarvittavien taitojen opettaminen tapahtuu yhdessä koko koulun ja muun ympäristön kanssa. Opetuksessa painotetaan kieli- ja kommunikaatiotaitojen vahvistamista (tukiviittomat

ja kuvakommunikaatio), taito- ja taideaineita sekä tiivistä yhteistyötä huoltajien ja eri tahojen kanssa.

Yhteistyötä tehdään huoltajien, koulukuraattoreiden, kuntoutuksen asiantuntijoiden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa sähköpostin, Wilman ja puhelimen välityksellä sekä tapaamalla henkilökohtaisesti. Huoltajille tarjotaan lukuvuosittain vähintään yksi henkilökohtainen tapaaminen oppilaan luokanopettajan/luokanvalvojan kanssa. Yhteistyö kehittyy jatkumona varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja kouluun. Yhteistyö on arvostavaa, monipuolista ja aktiivista. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta sekä monipuolista viestintää. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa.

Toiminta-alueittain opiskeleva oppilas osallistuu oman ryhmänsä mukana kaikkiin koulun toimintoihin ja tapahtumiin; yhteislaulutilaisuuksiin, kulttuuritunteihin, kummiluokkatapaamisiin, retkiin, teemapäiviin sekä juhliin, mikäli se on oppilaan toimintakyvyn ja edun mukaista.

Joustava perusopetus

Paikallisesti päätettävät asiat: Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavaa perusopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan
- miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan
- miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.

Perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisesta määrätään luvussa 7.

Joustava perusopetus, JOPO

Lieksan kaupungissa järjestetään joustavaa perusopetusta, JOPO-opetusta vuosiluokille 7-9 opetussuunnitelman mukaisesti. Opetusta tarjotaan pääsääntöisesti 9. luokkalaisille.

JOPO-opetus toteutetaan lähiopetuksena oman kotiluokan mukana sekä pienemmässä JOPO-ryhmässä. Osa opiskelusta tapahtuu työpaikoilla TET- jaksoilla, joita on mahdollisuus tehdä neljä lukuvuoden aikana. Tämän lisäksi erilaiset tutustumiskäynnit ja eri alojen koulutuskokeilut kuuluvat joustavan perusopetuksen toimintakulttuuriin. Koulutehtävistä ja arviointimenetelmistä vastaa ryhmän opettaja, yhteistyössä nuoren työpaikalta nimetyn ohjaavan aikuisen kanssa. Oppilasta tuetaan vahvasti koko harjoittelujaksojen ajan sekä tavoitteiden mukaista opintojen edistymistä seurataan tarkasti.

JOPO-toiminnan opetuksesta ja ohjauksesta vastaa opettaja. Joustavassa perusopetuksessa tehdään yhteistyötä Lieksan työnantajien ja nuorten parissa toimivien järjestöjen sekä nuorisotoimen kanssa. Nuoriso-ohjaaja on läsnä JOPO-luokassa osan kouluviikkoa. Toiminnassa korostuu tiivis yhteydenpito koulun ja kodin välillä sekä yhteinen kasvatusvastuu eri toimijoiden kanssa.

Oppilasvalinnat:

JOPO-toimintaan on keväisin avoin haku, ja toimintaan voi hakea kuka tahansa 7–9 luokkien oppilas.

Oppilas valitaan JOPO-toimintaan oppilaan ja hänen huoltajansa tekemän hakemuksen sekä haastattelun perusteella. Haastattelun suorittavat ryhmän opettaja, nuoriso-ohjaaja, hyvinvointiohjaaja ja koulukuraattori. Rehtori tekee joustavaan perusopetukseen siirtymisestä hallinnollisen päätöksen.

Oppilasvalintojen kriteerit ovat:

- oppilas tarvitsee tukea opiskelussa
- oppilaan on vaikea keskittyä opiskeluun isossa ryhmässä
- oppilas saa huonoja numeroita, vaikka tietää pystyvänsä parempaan
- oppilaalla on paljon poissaoloja
- oppilaalla on tunne-elämän haasteita (esim. ahdistuneisuutta)
- oppilas on yksinäinen
- oppilas on toimelias, oppii parhaiten tekemällä ja kokeilemalla

Joustavan perusopetukseen valituille oppilaille laaditaan suunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Suunnitelmassa kuvataan muun muassa oppilaan joustavan perusopetuksen järjestäminen koulussa ja muissa oppimisympäristöissä, monialainen yhteistyö, tarvittavat tuki- ja neuvontapalvelut sekä toiminnan seuranta.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Paikallisesti päätettävät asiat: Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa tavoitekokonaisuuksittain etenevien oppilaiden opintojen etenemisen seurannan periaatteet

Lieksan kaupungin perusopetuksessa oppilaiden on mahdollista edetä vuosiluokittain etenemisen sijaan tavoitekokonaisuuksittain yhdessä tai useammassa oppiaineessa. Opiskelu tapahtuu pääsääntöisesti oppilaan omassa yleisopetuksen ryhmässä. Opintojen eteneminen suunnitellaan oppilaskohtaisesti ja kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan. Suunnitelma laaditaan yhdessä oppilaan, huoltajien ja oppilasta opetettavien opettajien kanssa. Oppilas sitoutuu opiskeluun ja ottaa siitä vastuuta omien edellytystensä mukaan. Opintojen etenemistä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Rehtori tekee asiasta hallintopäätöksen.

Yhdysluokkaopetus

Paikallisesti päätettävät asiat: Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen 129 määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti

Lieksan kaupungin perusopetuksessa voidaan antaa yhdysluokkaopetusta tarkoituksen mukaisten opetusryhmien kokoamiseksi, maahanmuuttajien valmistavan opetuksen luokissa ja pienryhmissä. Opetus voidaan toteuttaa vuorokurssiperiaatteen mukaisesti. Vuorokurssiperiaatetta noudattaen parittomiin päättyvinä vuosina luetaan parittomien (1lk, 3lk, 5lk) kurssien oppimäärä ja parillisiin päättyviin parillisten (2lk, 4lk, 6lk). Koulujen on järkevää tehdä omia pedagogisia ratkaisuja, jotta yhdysluokkaopetus ja vuorokurssien toteuttaminen on toimivaa ja käytännön kannalta järkevää. Yhdysluokkaopetuksen vaatimat erityiset opetusjärjestelyt kirjataan vuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän linjauksen mukaisesti.

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään
- mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.

Lieksan kaupungin perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäopetusta esimerkiksi kielten ja katsomusaineiden opetuksessa, mikäli lähikoulussa ei muodostu omaa ryhmää. Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta voidaan tilapäisesti käyttää myös perusopetuslain 18 §:n mukaisissa erityisissä opetusjärjestelyissä muun opetuksen tukena. Koulut sopivat mahdollisista yhteisistä ryhmistä, toteutustavoista ja tarvittavista vastuukysymyksistä. Koulu kuvaa opetuksen järjestämisen käytännöt lukuvuosisuunnitelmassa. Opetustilanteesta vastaa aina opettaja.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen

sairaalaopetuspalvelu

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- paikallinen monialainen yhteistyö, yhteistyötahot ja yhteistyön käytänteet
- käytänteet, yhteistyö, oppilaan opetuksen toteuttaminen ja oppilaan tukeminen oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa omaan kouluun

- konsultaation käytänteet ja yhteistyö

Sairaalaopetus

Pohjois-Karjalan keskussairaalassa, Joensuussa sijaitsevassa sairaalaopetusyksikössä tarjotaan sairaalaopetusta tutkimuksissa ja sairaalahoidossa oleville esi- ja peruskoululaisille. Sairaalaopetuksen järjestäjä on Joensuun kaupungin Nepenmäen koulu.

Esi- ja perusopetusikäinen oppilas on oikeutettu sairaalaopetuspaikkaan, kun hänet on otettu potilaaksi osastolle erikoissairaanhoidon piiriin (osastopaikka). Myös erikoissairaanhoidon avohoidossa olevalla oppilaalla on mahdollisuus hakeutua sairaalaopetukseen. Avo-opetuspaikalle haetaan erillisellä hakulomakkeella ja valmistelun oppilasvalinnasta sairaalaopetukseen tekee moniammatillinen työryhmä, jossa on sairaalaopetuksen lisäksi edustajat lasten- ja/tai nuorisopsykiatrian poliklinikoilta. Hakemuksen perusteella hallintopäätöksen tekee Nepenmäen koulun rehtori.

Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin, kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista.

Sairaalaopetuksen aikana oppilas säilyy oman lähikoulunsa oppilaana ja noudattaa siten sen opetussuunnitelmaa tai soveltuvasti Joensuun seudun opetussuunnitelmaa ja Nepenmäen koulun vuosisuunnitelmaa. Opetuksessa edetään lapsen voinnin mukaisesti. Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite.

Oppilaan opetuksen järjestäjä ja sairaalan sijaintikunta sopivat ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan kotikuntakorvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista.

Oppilas- ja opiskeluhoito sairaalaopetuksen aikana

Osastohoitoaikalla olevien oppilaiden oppilas- ja opiskeluhoollollinen tuki tulee sairaalan kautta. Avohoidossa olevien oppilaiden osalta palvelut tulevat oppilaiden omilta kouluilta. Sairaalaopetuksen oppilaskohtaisen opiskeluhoollon työryhmän muodostavat sairaalaopettajat ja hoitohenkilöstö. Kokoontumisia on viikoittain ja niissä voivat olla mukana osaston lääkäri, sairaanhoitajat, psykologi, sosiaalityöntekijä ja toimintaterapeutti.

Sairaalaopetuksen vaiheet

Sairaalaopetuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaiden huoltajien, lähettävien ja vastaanottavien koulujen, sairaalahenkilöstön ja opiskeluhoollon henkilöstön kanssa. Yhteistyötä tehdään tulovaiheessa, opintojen aikana ja paluuvaiheessa.

Tulo sairaalaopetukseen

Sairaalakoulu ottaa yhteyttä oppilaan huoltajaan, omaan kouluun ja hoitohenkilöstöön oppilaan oppimistilanteen kartoittamiseksi ja opetuksen järjestämiseksi sairaalaopetuksessa. Yhteistyötä tehdään myös oppilaan oman koulun oppilas- ja opiskeluhoollon henkilöstön

kanssa. Omassa koulussa koordinoiva yhteyshenkilö on oppilaan opetusryhmän vastuuopettaja. Muita yhteistyökumppaneita ovat oppilaan muut opettajat, oppilaan ohjaajat, kouluterveydenhoitajat, kuraattorit, koulupsykologit ja rehtorit.

Huoltajille ja tarvittaessa oppilaalle järjestetään tutustumiskäynti sairaalakouluun ja pidetään ns. tulohaastattelu. Myös hoitohenkilöstön kanssa vaihdetaan vielä tietoja oppilaasta.

Opiskelu sairaalaopetuksessa

Sairaalaopettajat tekevät koko opiskeluajan tiivistä yhteistyötä oppilaan oman koulun kanssa. Oppilaan opetusryhmän vastuuopettaja oppilaan omalla koululla koordinoi tiedonsiirtoa, ja vastaa tiedon siirtämisestä eteenpäin oppilas- ja opiskeluhuoltolain määräykset huomioon ottaen.

Huoltajien kanssa pidetään yhteyttä puhelimitse, kouluneuvotteluissa koululla ja hoitoneuvotteluissa osastoilla.

Sairaalaopettaja toimii hoidon moniammatillisena pedagogisena asiantuntijajäsenenä. Hän osallistuu oppilasta koskeviin kokouksiin ja hoitoneuvotteluihin tuoden näihin näkemyksensä ja tietämyksensä lapsesta tai nuoresta oppilaana. Sairaalaopettaja on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa lapsen tai nuoren kokonaiskuntoutusta.

Paluu sairaalaopetuksesta

Sairaalaopetuksesta palatessa vastaanottava koulu voi olla oppilaan alkuperäinen aikaisempi koulu tai jokin muu oppilaitos tai luokka. Paikka mietitään yhdessä huoltajan, oman koulun ja hoitohenkilöstön kanssa.

Oppilaan palatessa takaisin kouluun pidetään tiedonsiirtopalaveri. Siinä ovat läsnä tarpeen mukaan oppilas, huoltaja, oppilaan opetusryhmän vastuuopettaja ja muu mahdollinen koulun edustus (esimerkiksi rehtori), sairaalaopettaja ja lapsen tai nuoren omahoitaja sekä oppilas- ja opiskeluhuollon edustus. Tarvittaessa sairaalaopettaja (tai koulunkäynninohjaaja/vastuuhoitaja) on alussa oppilaan mukana tukemassa oppilasta kouluympäristöön sopeutumisessa sekä konsultoimassa opettajia.

Arviointi sairaalaopetuksessa

Arviointi suoritetaan yhteistyössä oppilaan oman koulun kanssa käyttäen oppilaan oman koulun todistuslomakkeita. Päättötodistuksen antaa aina oppilaan oma koulu, mutta arviointi tehdään tällöinkin yhteistyössä sairaalaopetuksen kanssa. Oppilaan arvioinnista keskustellaan sairaalaopetuksessa sekä koulu- että joskus myös hoitoneuvotteluissa.

Oppilas tekee sairaalaopetuksessa itsearviointia sairaalakoulun käytänteiden mukaisesti. Oppilas asettaa tavoitteita opiskelulle ja arvioi niiden toteutumista. Oppilas arvioi työskentelyään myös kouluneuvotteluissa.

Sairaalaopetuksen konsultatiivinen opetus

Sairaalaopetuksen konsultatiivista palvelua järjestetään Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen esi- ja peruskouluikäisille oppilaille sellaisissa tilanteissa, joissa tarvitaan vaativaa monialaista osaamista ennaltaehkäisevien tai korjaavien toimenpiteiden suunnittelemiseksi tai toteuttamiseksi myös muiden kuin erikoissairaanhoidossa potilaana olevien oppilaiden opetuksessa. Konsultaatiopalvelun ensisijaisena tehtävänä on tarjota koulun ja varhaiskasvatusyksiköiden henkilöstölle konsultatiivista tukea oppilaan koulunkäynnin / esiopetuksen suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi.

Konsultaation kohteena ovat oppilaat, joiden koulunkäynnin haasteet kytkeytyvät mm. kiusaamiseen, mielenterveyden haasteisiin, itsetuhoisuuteen, masentuneisuuteen ja kouluakäymättömyyteen.

Konsultaatiopyynnöstä sovitaan aina ensin oppilaan lähikoulun rehtorin tai päiväkodin johtajan kanssa. Tämän jälkeen oppilaan lähikoulussa / -esiopetusyksikössä järjestetään opiskeluhooltosuunnitelman mukaisesti oppilaan tueksi kootun moniammatillisen asiantuntijaryhmän palaveri ja pyydetään huoltajan suostumus konsultaatioon. Seuraavaksi päiväkotia / koulu lähettää konsultaatiopyynnön sairaalaopetukseen esitietolomakkeella. Konsultoivaan erityisopettajaan voi olla yhteydessä myös puhelimitse. Konsultaatiopyynnot voivat tulla myös lasten-, nuorten tai neurologian poliklinikoilta, jolloin oppilaan hoitoryhmä täyttää esitietolomakkeen konsultaatiosta.

Konsultaatiopyynnön saavuttua sairaalaopetukseen ollaan ensimmäisenä yhteydessä oppilaan huoltajiin. Tämän jälkeen käynnistyy moniammatillinen verkostotyö, jonka tavoitteena on selvittää mahdollisia syitä oppilaan koulunkäynnin haasteisiin. Jalkautuvassa työvaiheessa konsultoiva opettaja ottaa yhteyden lähikoulun/päiväkodin henkilökuntaan. Konsultaation järjestämistä oppilaan lähikoulun/päiväkodin puolelta koordinoi oppilaan opetusryhmän vastuuopettaja. Tällöin sovitaan päiväkotia / koulukäyntiä, jossa sairaalaopettaja havainnoi oppilaan esiopetus- / kouluympäristöä ja verkostoituu kyseisen yksikön henkilöstön kanssa.

Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *perusteet aikaisemman osaamisen osoittamisesta esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän päättämällä muulla tavalla*

Kotiopetus

Yleistä

Oppivelvollisen on osallistuttava perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen tai saatava muutoin perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot voi hankkia perusopetukseen osallistumisen sijasta esimerkiksi opiskelemalla kotona, jota kutsutaan jäljempänä kotiopetukseksi. Kotiopetus ei ole perusopetuslain mukaista opetusta, mutta oppivelvollisen edistymistä tulee valvoa suhteessa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) määrättyihin perusopetuksen oppimäärään kuuluvien oppiaineiden tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin.

Kotiopetus ei edellytä lupaa viranomaisilta eli käytännössä kunnan opetustoimelta. Asiasta päättää huoltaja. Huoltajan ilmoitus asuinkuntaan lapsen siirtymisestä kotiopetukseen on riittävä. Ilmoituksen jälkeen huoltaja myös vastaa oppivelvollisen perusopetuksen oppimäärää vastaavien tietojen ja taitojen saavuttamisesta ja oppivelvollisen edistymisestä. Huoltaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuutensa valvoa

oppivelvollisuuden suorittamista, voidaan tuomita oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä sakkoon. Huoltaja vastaa oppivelvollisen opintojen järjestelyistä, kuten oppimateriaalien hankkimisesta ja varsinaisesta opiskelusta.

Oppivelvollisen on saatava kotiopetuksessa Opetushallituksen päättämässä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) määrätyt perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot. Oppivelvollisen tulee opiskella kaikkia niiden oppiaineiden opetuksen tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä, jotka kuuluvat perusopetuksen oppimäärään.

Perusopetuksen oppimäärä sisältää seuraavat yhteiset oppiaineet:

- äidinkieli ja kirjallisuus
- toinen kotimainen kieli, ruotsi tai suomi
- vieras kieli
- ympäristöoppi
- terveystieto
- uskonto tai elämäntietä
- historia
- yhteiskuntaoppi
- matematiikka
- fysiikka
- kemia
- biologia
- maantieto
- liikunta
- musiikki
- kuvataide
- käsityö
- kotitalous.

Kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen ei tarvitse opiskella valtioneuvoston asetuksessa päätettyjä taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja tai paikallisesti päätettäviä, oppilaalle valinnaisia aineita. Huoltajan vastuulla olevan oppivelvollisuusikäiselle annettavan kotiopetuksen ei myöskään tarvitse sisältää oppilaanohjausta.

Kunta ei ole velvollinen järjestämään kotiopetuksessa olevalle oppivelvolliselle palveluja tai etuuksia, joihin perusopetukseen osallistuva oppilas on perusopetuslain mukaan oikeutettu kuten:

- opetukseen
- oppimisen ja koulunkäynnin tukeen
- maksuttomiin oppimateriaaleihin, työvälineisiin ja aineisiin
- oppilashuoltoon maksuttomaan kouluruokailuun
- koulukuljetukseen

Huoltajan päätöksellä kotona opiskelevaa ei voida vapauttaa jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan yhteisen aineen opiskelusta.

Perusopetuslain 26§:n 1 momentin mukaan perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta.

ValvontatilaisuuDET

Perusopetuslain 26 §:n mukaan kunnan tulee valvoa oppivelvollisen edistymistä, jos tämä ei osallistu kouluopetukseen. Kotiopetusta seurataan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan (ei vaihtoehtopedagogiikat, esim. Steiner). Kun ilmoitus lapsen siirtymisestä kotiopetukseen saadaan, tallennetaan KOSKI-palveluun tieto siitä, että oppivelvollinen ei osallistu perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn opetukseen. Rehtori nimeää kotioppilaan tutkivan opettajan/opettajat. Opettajan tehtävänä on selvittää ja arvioida oppivelvollisen edistymistä. Tutkiva opettaja nimetään pääsääntöisesti oppilaan lähikoulusta, mikäli hän osallistuisi perusopetukseen Lieksassa. Opettajan nimi kirjataan KOSKI-palveluun.

Tutkivan opettajan tulee olla yhteydessä huoltajaan ja sopia valvonnan käytännön järjestelyistä sekä käydä läpi huoltajan ja kunnan vastuut ja velvoitteet. Valvontatilaisuuksissa, joita on vuodessa pääsääntöisesti kaksi (syksyllä ja keväällä), tutkiva opettaja seuraa edistymistä esimerkiksi

- ✓ keskustelujen,
- ✓ portfolioiden,
- ✓ kirjallisten ja suullisten näyttöjen,
- ✓ tai muun tyyppisten näyttöjen avulla. Muut näytöt voivat tulla kyseeseen esimerkiksi taide- ja taitoaineissa.

Opettaja ei käy läpi yksityiskohtaisesti jokaista tehtävää, vaan osaamisesta luodaan nopea yleiskatsaus. Opettajalla ei ole arviointivastuuta. Tutkiva opettaja laatii valvontatilaisuudesta oppiainekohtaisen selosteen, josta tulee käydä ilmi oppiainekohtaisesti minkä vuosiluokan oppimäärästä on kyse sekä onko opiskeltavan oppiaineen oppimäärässä edistytty tai onko oppimäärä suoritettu kokonaisuudessaan hyväksytysti.

Todistukset ja erityinen tutkinto

Kotiopetuksessa olevalle oppivelvolliselle ei anneta opinnoistaan todistuksia.

Jos kotiopetuksessa olevan oppivelvollisen huoltaja haluaa lapsensa saavan todistuksen, on hänen osallistuttava erityiseen tutkintoon (POL38§). Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden yleisen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Erityiseen tutkintoon osallistumisen ajankohdat Lieksan perusopetuksessa ovat syyslukukaudella marras-joulukuussa ja kevätlukukaudella huhti-toukokuussa. Tutkintoon osallistuminen on maksutonta.

Lisätietoa kotiopetuksesta löytyy OPH:n sivuilta: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kotiopetus>

Opetus erityisissä tilanteissa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan

oppilaan siirtyessä

- omasta koulustaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun tai valtion oppilaitokseen
- koulukodissa, vastaanottokodissa tai keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa järjestettävään perusopetukseen

Lisäksi kuvataan yhteistyön käytänteet oppilaan palatessa takaisin omaan kouluunsa.

Paikalliset tarkennukset Lieksan kaupungin perusopetuksessa

Mikäli oppilaan opetus joudutaan toteuttamaan erityisen tilanteen vuoksi normaalista poikkeavalla tavalla, päätetään tapauskohtaisesti yhteistyössä opetuksen järjestäjän kanssa, kuinka opetus ja kasvatustyö toteutetaan. Koulusihteerit yhteistyössä oppilasta opettavan opettajan ja erityisopettajan kanssa huolehtivat oppilaan tietojen siirrosta siinä tapauksessa, että oppilas vaihtaa koulua.

Tuki erityisissä tilanteissa

Oppilas voi tarvita tukea erityisissä tilanteissa, kuten sairauden yhteydessä tai vaikeassa elämäntilanteessa. Opetusta voidaan järjestää tällöin esimerkiksi sairaalaopetuksena.

Perusopetus sairaalakoulussa

Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin, kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista. Hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle erikoissairaanhoidossa olevalle oppivelvolliselle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin, kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen

muutoin ei ole perusopetuslain tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta oppilaan edun mukaista. Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite. Oppilaan opetuksen järjestäjä ja sairaalan sijaintikunta sopivat ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan kotikuntakorvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista.

Sairaalaopetus

Pohjois-Karjalan keskussairaalassa, Joensuussa sijaitsevassa sairaalaopetusyksikössä tarjotaan sairaalaopetusta tutkimuksissa ja sairaalahoidossa oleville esi- ja peruskoululaisille. Sairaalaopetuksen järjestäjä on Joensuun kaupungin Nepenmäen koulu.

Esi- ja perusopetusikäinen oppilas on oikeutettu sairaalaopetuspaikkaan, kun hänet on otettu potilaaksi osastolle erikoissairaanhoidon piiriin (osastopaikka). Myös erikoissairaanhoidon avohoidossa olevalla oppilaalla on mahdollisuus hakeutua sairaalaopetukseen.

Sairaalaopetuksen aikana oppilas säilyy oman lähikoulunsa oppilaana ja noudattaa siten sen opetussuunnitelmaa tai soveltuvasti Joensuun seudun opetussuunnitelmaa ja Nepenmäen koulun vuosisuunnitelmaa. Opetuksessa edetään lapsen voinnin mukaisesti.

Sairaalakoulun opettaja toimii yhteistyössä erityisopettajan, luokanopettajan tai luokanvalvojan kanssa sekä sairaalaopetuksen aikana että siirtymävaiheissa.

Lastensuojeluun liittyvä perusopetus

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten opetuksesta vastaa se kunta, johon lapsi on sijoitettu. Lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jos laitoksella on opetuksen järjestämislupa. Kun oppilas siirtyy takaisin oman kunnan kouluun, siirtopalaverin kutsuu koolle se kunta, johon lapsi on ollut sijoitettuna. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus.

